

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

**ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Науково — методичний відділ**

**Для підвищення кваліфікації
бібліотечних працівників**

**БІБЛІОТЕКА, ВЛАДА, ГРОМАДА:
ШЛЯХИ ВЗАЄМОДІЇ**

ДАЙДЖЕСТ

КИЇВ - 2009

Дайджест підготовлено на основі матеріалів фахових видань та Інтернет-ресурсів з питань шляхів взаємодії бібліотек з органами влади та місцевою громадою. Вміщені публікації розкривають нові можливості діяльності бібліотечних закладів у цьому напрямі.

Короткий виклад змісту документів приводиться у зворотній хронології років публікації.

Видання адресоване спеціалістам бібліотечної справи, усім, хто працює у напрямі налагодження партнерських стосунків між бібліотеками та органами вищої та місцевої влади.

Упорядник: Чумаченко Т. С.
Відповідальна за випуск: Романюк О.І.

Телефон для довідок: 486 00 85

ПУБЛІКАЦІЇ ФАХОВИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

Все вправе знати о праве

*Татьяна Зайцева, ведущий специалист
методико-аналитического отдела
МУК «Центральная городская библиотека»,
г. Новоалтайск*

Діяльність бібліотек, що спрямована на правову освіту населення, буде успішною лише за наявності добре розвинених партнерських відносин з відповідними адміністративними структурами та громадськими організаціями. Так, залучившись підтримкою і допомогою надійних партнерів, бібліотекарі самі стають співниками вихователів та педагогів у справі правової освіти громадян, в першу чергу молоді. Бібліотека-філія № 3 міста Новоалтайськ виступила ініціатором співпраці з міжнародним відділом № 8 Управління Федеральної Міграційної Служби по Алтайському краю. З керівником УФМС був укладений договір щодо проведення циклу спільних заходів, спрямованих на виховання правової культури громадян. Була проведена зустріч працівників бібліотеки і міграційної служби, де прийнято рішення протягом року проводити в стінах бібліотеки заняття правового факультативу для учнів шкіл міста.

Для більш ефективної роботи за програмою «Цінності громадянського суспільства і особистість» працівники бібліотеки звернулись у комісію по захисту прав неповнолітніх при міській адміністрації. Перше заняття «Ти маєш право це знати» пройшло для учнів 11-х класів місцевої школи. Бібліотекарі підготували його спільно з комісією по захисту прав неповнолітніх. Після закінчення заняття відбувся живий діалог з представниками комісії по захисту прав неповнолітніх, в ході якого підлітки отримали відповіді на багато запитань.

Подібна схема проведення занять, що включала в себе використання інформаційних ресурсів бібліотеки і компетентність запрошених спеціалістів використовувалася і при проведенні наступних тем факультативу. Заняття «Я - громадянин Росії» проводилося для учнів сьомих класів і було присвячено основному документу громадянина – паспорту. Цього разу на запрошення бібліотеки відгукнулися у міжнародному відділі № 8 УФМС Росії по Алтайському краю. Керівник служби ознайомив учнів з формою та структурою радянського та російського паспортів, розповів, що означають цифри на кожній з його сторінок, відмітив цінність цього документу.

Учні ознайомилися з літературою бібліотечного фонду, ставили запитання як представнику УФМС, так і працівникам бібліотеки. Продовженням теми було заняття «Я росіянин», проведене у формі свята, приуроченого врученню паспорта громадянина Росії учням школи № 19. Для його організації працівники бібліотеки залучили батьківський комітет школи та УМФС Росії по Алтайському краю.

Досвід правової освіти зібраний бібліотекою зацікавив працівників інших бібліотек та учбових закладів міста.

Отстаивать гражданскую позицию

*Светлана Хомко,
зав. отделом по связям с общественностью
центральной городской библиотеки
им. В. Маяковского (г. Курган)*

В усьому світі населення залучають до виборів різними методами. У Росії за даними фонду «Громадська думка» третина населення на вибори не ходить. До таких виборців у нас відносяться толерантно. В основному росіян намагаються зацікавити, залучаючи до співпраці. Такою формою роботи у 2008 році були зайняті колективи ЦБС міста Курган. У вересні розпочався інформаційний проект «Країна перед виборами». Читальні зали бібліотек тимчасово були перетворені на дискусійні майданчики, де обговорювалися основні теми дня; фойє бібліотек стали інформаційними порталами, де користувачі могли дізнатися свіжі новини про хід передвиборчої кампанії, думки соціологів та політологів, рейтинги партій. Разом зі сталими професійними формами роботи бібліотекарі застосовували нові підходи, опираючись на сучасні інформаційні технології, наприклад, огляд інтернет-сайтів, використання слайд-програм. Виборців вчасно забезпечували інформацією про кандидатів та їх передвиборчі програми.

В основі свого проекту бібліотеки ставили завдання підвищити політичну грамотність жителів міста. Для цього були спеціально розроблені такі посібники як пам'ятка «Молодому виборцю», дайджест «Ім'я в політиці», прес-досьє «Політ-прогноз: все про партії».

У центральну міську бібліотеку щотижнево надходила з бібліотек ЦБС вся інформація про роботу проекту, що згодом передавалася у виборчком.

Велику допомогу бібліотекам надала прес-служба адміністрації міста. Представники адміністрації і виборчих комісій були присутніми на багатьох зустрічах з виборцями. У бібліотеці пройшла зустріч робітників культури з керівником міської адміністрації. В роботі проекту брав участь майже весь депутатський корпус міської ради, а також представники обласної ради. Під час засідання клубу «Еліта» відбулася дискусія «Чи варто йти на вибори?». У бібліотеці для дітей проведено ділову гру для дітей «Депутатський наказ».

Проект реалізовувався не лише в стінах бібліотек. Бібліотекарі виходили в інші колективи та організації з політінформаціями, оглядами преси про передвиборчий марафон, дискусіями. Наприклад, для працівників поліклініки була організована дискусія «Чи варто йти на вибори?». Директор бібліотеки відвідала декілька шкіл, де в педагогічних колективах провела дискусії на тему «Чи можлива чесна політика?».

В середині листопада ЦБС разом з асоціацією бібліотекарів міста почали підготовку нового проекту «Курган обирає та виграє». Проекти «Країна перед виборами» та «Курган обирає та виграє» вирішували важливе державне завдання. Працівники муніципальних бібліотек проводили велику

роботу по впровадженню правових знань і підвищенню політичної культури серед молоді, розвитку громадянської відповідальності та укріпленню громадянської позиції мешканців міста. Досвід, зібраний колективами бібліотек, дозволяє думати, що така форма роботи знайде своє відображення і в майбутньому.

Бібліотека. – 2008. - № 3. – С. 12-13.

Вместе или порознь

Библиотека, власть, бизнес, общественность и СМИ

*Наталья Воробьева, директор
муниципального учреждения «Городская библиотека»,
г. Снежинск*

У науковій літературі і на практиці соціальне партнерство розуміється по-різному. В одному випадку воно розуміється як конкретний вид соціально-трудових відносин, в іншому (більш широкому сенсі) – як специфічний вид суспільних відносин між професіональними та соціальними групами, органами влади та бізнесом.

Ще в середині 1990-х років група російських соціологів висунула тезу, що основою соціально-партнерських відносин має стати конструктивна взаємодія трьох сил: державних структур, підприємництва та громадських організацій.

Останнім часом учасниками та ініціаторами соціального партнерства все активніше виступають заклади культури. Як і багато років тому мета і завдання сфери культури залишаються незмінними: духовний розвиток нації, патріотичне виховання дітей і молоді, збереження соціальної стабільності, розвиток інститутів громадянського суспільства та забезпечення сталого соціально-економічного розвитку країни. Бібліотека сьогодні може виступати як вигідний партнер для інших організацій в якості центру інформації, центру культурного життя, спілкування та дозвілля. Основною метою бібліотеки залишається пропаганда читання. На сьогодні механізм пропаганди читання набуває нових контурів, проте бібліотеки залишаються єдиними стійкими інститутами, націленими на роботу з книгою. Бібліотека активно використовує можливі шляхи пропаганди читання та зміцнення соціальних зв'язків. Ось деякі з них:

- Бібліотека розглядає в якості партнерів реальних та потенційних користувачів;
- Не менш важливий внесок у формування суспільної думки вносить участь користувачів у роботі бібліотеки (наприклад, в якості ведучих під час різноманітних заходів);
- Бібліотека проводить заходи разом зі спеціалістами і працівниками торгівлі, які одночасно виступають в якості ведучих, спонсорів і консультантів. Наприклад, в циклі бібліотечних зустрічей «Про здоровий спосіб життя» бібліотека провела такі заходи, як «Російська

баня», та «Кавова церемонія» (з дегустацією напою). Були запрошені лікар, косметолог, торговий працівник, які консультували та відповідали на запитання;

- Будь-яка вагома подія в бібліотеці використовується як привід для пропаганди читання, влаштовуються свята, на які запрошуються співробітники міської адміністрації;
- Не менш важливою є меценатська робота самої бібліотеки, що на своїй території надає майданчики для виступів та презентацій. Наприклад, в рамках святкування 50-річчя міста в читальному залі бібліотеки відбулася презентація журналу «У міста твоє обличчя», а також презентація книги місцевого поета, де були присутні представники адміністрації міста, депутати, спонсори;
- Вже протягом тринадцяти років бібліотека регулярно проводить телепередачі на місцевому телебаченні. Змінюються назви, формат, але незмінним залишається одне – пропаганда книги. Це спільний проект, партнерами якого є міське телебачення, книжкова крамниця, зацікавлена в рекламі та бібліотека.

Особливе місце в системі соціального партнерства належить взаємодії бібліотеки з міським музеєм. Сьогодні цьому надається особливе значення, оскільки соціальний смисл такої взаємодії – у створенні єдиного культурного простору.

Зміни політичних, економічних та соціальних умов змусили бібліотеки шукати джерела позабюджетного фінансування. Бібліотечний фандрейзинг – могутній інструмент поширення інформації про книги та діяльність бібліотек, а головне - налагоджування зв'язків з громадськістю та закріплення позитивного іміджу бібліотеки.

Під девізом Року читання у 2007 році в Челябінській області місцеве телебачення спільно з місцевою бібліотекою створили телевізійний проект «Читаємо разом», направлений на пошук додаткових коштів для передплати нових періодичних видань. Для реалізації проекту була проведена така робота:

1. Бібліотека підготувала листи, де проінформувала потенційних спонсорів про варіанти передплати. Організації могли передплатити для бібліотеки видання свого профілю (магазин меблів міг забезпечити підписку на журнал «Інтер'єр у дім»; медичний центр – на журнал здоров'я; магазин іграшок – на видання для дітей.

2. Бібліотека забезпечила журналістів телебачення необхідною інформацією (цікаві факти з життя бібліотеки, статистична інформація, тощо).

3. Бібліотека намагалася залучити до участі у передачах відомих у місті людей.

4. Телебачення здійснювало зйомки, брало інтерв'ю на вулиці у перехожих, представників різноманітних соціальних груп – лікарів, педагогів та ін.

За твердженням спеціалістів, «бізнес бере участь у трьохбічній взаємодії лише тоді, коли таку взаємодію підтримують авторитетні представники органів влади», іншими словами гроші воліють мати справу із владою. Тому дуже важливою у всіх проектах була участь влади (представників адміністрації міста).

В обмін на допомогу спонсори отримують суспільне визнання. Тому в такому проекті дуже важливим є заключний етап – підведення підсумків, (проведення церемонії нагородження, тощо).

Прямими результатами роботи бібліотеки були:

1. Впродовж року на засіданнях комісії адміністрації міста при коригуванні бюджету бібліотеці виділялися додаткові кошти (відчувалася підтримка міського голови, його заступників, депутатів);
2. Збільшилася кількість спонсорів;
3. Акція «Читаємо разом» викликала великий громадський резонанс: бібліотека стала популярною, до неї звертаються різноманітні міські організації;
4. ЗМІ активно виходять на бібліотеку з проханням надати їм інформацію про її діяльність (про фонди, комплектування, відкриття нових відділів тощо);
5. Ініціатором зустрічей бібліотеки і жителів міста стає не лише бібліотека а й інші організації;
6. В різних відділах бібліотеки зріс попит на деякі розрекламовані в передачах книги.

Успіх соціального партнерства виникає тоді, коли представники всіх секторів усвідомлюють, що їх співпраця вигідна кожній групі окремо і суспільству в цілому, коли кожна сторона розуміє свою відповідальність. Передумови для подальшої повноцінної співпраці є вже сьогодні. Головне, чого поки що не вистачає – це високого ступеню зацікавленості всіх сторін в тісних партнерських відносинах.

Библиотечное дѣло. - 2007. - № 16. - С. 35-39.

С властью за одним «электронным столом»

*Елена Кырнышева,
зам. директора по библиотечной деятельности
муниципального учреждения культуры
«Централизованная библиотечная система» (г. Петрозаводск)*

Починаючи з 2000 року бібліотеки міста працюють у рамках програми «Інформаційне забезпечення населення і органів місцевого самоврядування». Були створені і систематично поповнюються електронна картотека законодавчих матеріалів та картотека статей з питань місцевого самоврядування. На базі чотирьох філій і соціально-культурного центру працює п'ять загальнодоступних центрів безкоштовного доступу до місцевих

інтернет-ресурсів і сайту органів міського самоврядування. Це стало можливим завдяки загальноміській програмі «Електронний Петрозаводськ».

Основне завдання програми «Електронний Петрозаводськ» - наблизити владу до жителів міста. Аналізуючи діяльність інформаційних центрів можна з впевненістю сказати, що вони відомі серед населення і мають великий потенціал для розвитку. Найяскравішим показником росту популярності «Електронного Петрозаводська» є різке збільшення відвідуваності цих центрів.

Відвідувачі користуються онлайновою формою контактів з адміністрацією міста через віртуальну приймальню, де вони можуть поставити питання голові самоврядування або чиновнику адміністрації. Одним з важливих моментів електронного спілкування між мешканцями міста та міським керівництвом стала система корпоративної електронної пошти адміністрації.

В центрах успішно функціонує програма навчальних семінарів, днів інформації, днів спеціалістів, презентацій ресурсів програми «Електронний Петрозаводськ».

Досвід та аналіз роботи центрів дає всі підстави прогнозувати їх розвиток. На території Петрозаводська розміщено п'ятнадцять муніципальних бібліотек, до яких звертається більше шестидесяти тисяч жителів міста.

Розвиваючи систему центрів громадського доступу до муніципальних Інтернет-ресурсів в місті, планується досягти наступних результатів:

- надати мешканцям Петрозаводська необхідні технічні засоби для отримання доступу до соціально значущої інформації;
- зробити загальнодоступними державні інформаційні ресурси;
- створити умови для ефективної взаємодії між органами державної влади і громадянами на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій;
- забезпечити користувачам вільний доступ до електронних каталогів та ресурсів бібліотек.

Відкриття центрів загального доступу на базі бібліотек привернуло увагу багатьох жителів міста. Завдяки програмі «Електронний Петрозаводськ» у людей почалося змінюватися традиційне уявлення про діяльність бібліотек. Тепер їх сприймають як інформаційні центри, де можна отримати необхідну інформацію, в тому числі і з правової тематики.

Бібліотека . - 2007. - № 9. – С. 6-7.

Інформаційне обслуговування органів державної влади та управління у Російській державній бібліотеці: історія, сучасний стан, перспективи

О. Серова, Росія

Важко переоцінити роль інформації в державному управлінні.

Очевидно, що тільки спираючись на повну й достовірну інформацію, можна приймати правильні і зважені рішення в політиці, економіці, науці, практичній діяльності.

У системі бібліотечно-інформаційного обслуговування найбільш яскраво проявляється специфіка взаємин бібліотек із зовнішнім середовищем.

При взаємодії з органами влади та управління будь-якого рівня основною функцією бібліотеки стає інформаційне забезпечення процесів прийняття найбільш оптимальних управлінських рішень у галузі політичного, економічного, соціального регулювання проблем життєдіяльності держави.

Інформаційне обслуговування органів державної влади та управління в Російській державній бібліотеці почалось у перші роки її функціонування після Жовтневої революції.

У звітах Бібліотеки за 1920-ті роки згадується про надходження запитів Народного комісаріату іноземних справ, Всесоюзного центрального виконавчого комітенту, Істпарту ЦК ВКП(б), Держплану і т. ін. Основним видом інформаційного обслуговування в 20—50-ті рр. у РДБ було довідково-бібліографічне

Розвиток науки і техніки в 1960-ті роки, інтеграція науки та виробництва підвищили вимоги до інформаційного обслуговування у країні.

З 1991 р. у числі пріоритетних споживачів інформації на перше місце вийшли вищі законодавчі та виконавчі органи державної влади РРФСР.

У цей період сформувалася нова прогресивна форма надання інформації в пріоритетному інформаційному обслуговуванні - документно-аналітичне обслуговування, покликане забезпечити споживачів аналітичною інформацією шляхом перетворення змісту документів. Основною формою надання інформації у процесі такого обслуговування стали інформаційні пакети (інфопаки), в яких у комплексі містилися бібліографічні й фактографічні довідки, аналітичні огляди документів, реферати окремих документів або копії документів чи їхніх частин. Автоматизовані технології, використовувані сьогодні в бібліотеках, сприяють практично необмеженому наданню інформаційно-аналітичних послуг. Різноманітні матеріали із друкованих джерел доповнюються електронною інформацією на cd-rom або в он-лайн. Електронним джерелам часом надається найбільший пріоритет, оскільки інформаційні бази даних, енциклопедії, словники, тощо в електронному вигляді супроводжуються пошуковими системами і дозволяють здійснювати пошук різного рівня складності

Попри впровадження нових інформаційних технологій у практиці роботи бібліотек в останні роки, існує ряд факторів, що роблять процес

обслуговування органів державної влади і управління надзвичайно трудомістким. До числа таких факторів, у першу чергу, відноситься специфіка інформаційних запитів цієї категорії користувачів, що характеризується широтою тематичного діапазону, частотою зміни потреб і виникнення нових. Зростання обсягу публікацій, збільшення вартості книг і періодичних видань на тлі недостатнього фінансування бібліотек, тривалі строки одержання першоджерел створюють ситуацію, за якої у бібліотеці стає недостатньо ресурсів для задоволення інформаційних потреб. Динамізм інформаційних потреб призводить до неможливості орієнтуватися у процесі обслуговування тільки на свої фонди й довідково-пошуковий апарат, що неминуче відстають від нового попиту.

Динаміка збільшення чисельності довідок, виконаних у пріоритетному режимі, вказує на величезну потребу в інформації органів державної влади і управління

Основними користувачами, як і раніше, залишаються федеральні й місцеві органи державної влади та управління. Більше половини запитів базуються на потребі в інформації із суспільних та гуманітарних наук. За тематикою довідки здебільшого пов'язані з історією, економікою і культурою нашої країни.

Розвиток нових інформаційних технологій дає можливість і робить доцільним при інформаційному обслуговуванні спиратися як на власні ресурси, так і співпрацювати при виконанні запитів з бібліотеками всіх типів. Цьому сприяє участь РДБ у створенні зведеного каталогу бібліотек Росії - Національного інформаційно-бібліотечного центру «Лібнет», і використання його ресурсів для пошуку й одержання інформації. Наразі 76 бібліотек є учасниками «Лібнет». Іншим важливим проектом, учасниками якого є 5 найбільших бібліотек Росії, у т.ч. РДБ, РНБ і Парламентська бібліотека, став проект створення Російського інформаційно-бібліотечного консорціуму наприкінці 2003 р. у рамках проекту Європейської комісії. Цей проект націлений на формування розподіленого зведеного каталогу, що надає доступ до бібліографічних і електронних ресурсів бібліотек-учасниць.

Якщо всього кілька років тому можна було говорити, що той, хто володіє інформацією, володіє світом, то тепер ситуація визначається іншим принципом: той володіє світом, хто вміє користуватися інформацією.

Бібліотечна планета. - 2006. - № 3. - С. 7-10.

Библиотеки и местное самоуправление. Организация и формы обслуживания специалистов

Метою дослідження “Бібліотека і влада. Грані взаємодії”, проведеного в Національній бібліотеці Чуваської Республіки (НБ ЧР) в 2005 році, було виявлення інформаційних потреб фахівців місцевого самоврядування,

найбільш ефективних форм і методів надання інформаційних послуг, вибору пріоритетного напрямку у взаємодії “бібліотека-влада”.

В ході дослідження належало з'ясувати, чи користуються муніципальні службовці бібліотекою і як часто вони її відвідують.

Як індикатор було вибрано запитання “Чи користуєтеся Ви бібліотеками?”, на яке майже всі респонденти (92%) відповіли позитивно. Такий високий відсоток відвідувань бібліотек муніципальними службовцями свідчить про те, що бібліотеки стали надійною опорою місцевої влади в організації життєдіяльності муніципальної освіти. Інформаційні послуги, що надаються бібліотеками, допомагають розвиватися управлінській ланці, створюють умови для їх професійного зростання. Особливе значення має і те, що в бібліотеках працюють кваліфіковані кадри, здатні знаходити і систематизувати інформацію, створювати власні бази даних, орієнтуватися в Інтернет-ресурсах.

Структура бібліотечної аудиторії складається з постійних читачів, які відвідують бібліотеки не рідше одного разу на місяць. Втішно відзначити, що більше половини муніципальних службовців буває в бібліотеці щомісячно (78%), зокрема активні читачі, які відвідують бібліотеку щонеділі, складають 30%. Практично щодня приходять за інформацією 12% опитаних. Решта респондентів не є постійними читачами і відвідують бібліотеку рідко – всього кілька разів в рік (22%).

На прохання вказати, якими конкретно бібліотеками користуються респонденти, 78% з них вказали сільські бібліотеки за місцем проживання, 15% - за місцем роботи.

В ході дослідження необхідно було з'ясувати, з якою метою керівники і службовці муніципальних утворень ідуть у бібліотеку. Підвищити рівень професійної компетентності і отримати нові знання по наявній спеціальності приходять 39; на самоосвіту, як мотив звернення в бібліотеку вказали 31%. Хочуть підвищити свій кругозір – 22%, бажають знайти що-небудь цікаве, пов'язане з особистими захопленнями, схильностями – 21%. На допомогу суспільній діяльності, навчанню бібліотеку використовують до 15% респондентів. Аналіз відповідей дозволяє зробити висновок, що професійні інтереси і самоосвіта – це основні мотиви відвідувань бібліотек фахівцями органів місцевого самоврядування.

Глави муніципальних утворень, працівники управлінської ланки підвищують свій професійний рівень, навчаючись у вищих учбових закладах, на курсах підвищення кваліфікації, беручи участь в стажуваннях і нарадах. Бібліотеки надають їм інформаційну допомогу, складаючи бібліографічні списки, аналітичні довідки, прес-кліпінги, здійснюючи тематичні підбірки літератури.

Для організації роботи муніципальних бібліотек з інформаційного обслуговування управлінської ланки велике значення має наявність у структурі бібліотеки спеціалізованого інформаційного центру. На сьогоднішній день на підставі листа Адміністрації Президента Російської Федерації “Об организации в муниципальных библиотеках сбора, хранения и

предоставления в пользование информации по вопросам местного самоуправления” (23 вересня 1997 р.) в 115 муніципальних утвореннях Чувашії створені інформаційні центри. Між місцевими адміністраціями і бібліотеками укладені угоди, на основі яких в бібліотеках республіки збираються різні документи органів місцевого самоврядування: нормативні, правові акти, аналітичні прогнози, звіти і інші документи. Багато з них підлягають широкому розповсюдженню і активному використанню. Бібліотеки збирають їх у вигляді тек-досьє, переводять в електронну форму, створюють повнотекстові бази даних: “Банк правових актів місцевої адміністрації”, “Місьцеве самоврядування” та ін. Для інформаційного обслуговування користувачів створюються і використовуються дайджести, бізнес-пакети, інформаційні списки з питань економіки, промисловості, культурного життя, соціального забезпечення та інших питань розвитку муніципалітетів.

Бібліотеки республіки забезпечують муніципальних службовців необхідною для розвитку муніципальної освіти економічною, юридичною, правовою інформацією. Ефективність діяльності органів місцевого самоврядування визначається неабиякою мірою отриманням оперативної і якісної інформації з різних питань муніципальної освіти. Тому в ході дослідження були виявлені інформаційні потреби муніципальних службовців, ступінь їх задоволення, якість інформаційних послуг, що надаються. На запитання “Як ви вважаєте, чи є в бібліотеках корисна для вас інформація?”, 78% респондентів відповіли, що вони неодноразово шукали і знаходили в бібліотеці потрібну інформацію, 20% - вважають, що в ній можна знайти необхідну інформацію, хоча самі по допомогу сюди не зверталися, 2% - сумніваються в наявності потрібної інформації в бібліотеці. Як з'ясувалося, все-таки більшість респондентів отримують всю необхідну інформацію в бібліотеках. Половина учасників опитування вважають за краще звертатися в бібліотеку і самостійно шукати необхідну інформацію, 23% - хочуть отримувати відповіді на запитання, що цікавлять, безпосередньо від бібліотекаря, а не шукати їх в книгах і каталогах, 13% - бажають замовляти документи по телефону, електронній пошті і отримувати їх в бібліотеці, 12% - відзначили зручність отримання документів електронною поштою, через Інтернет.

Високий відсоток (47%) потреб муніципальних службовців в документах місцевої адміністрації ще раз підтверджує важливість збору і зберігання цих документів в бібліотеках. Людям, які керують муніципальною освітою, як правило, потрібна вичерпна інформація по життєзабезпеченню місцевого співтовариства з глибокою ретроспекцією і широкою тематичною палітрою і, як правило, за подібною інформацією вони звертаються в муніципальні бібліотеки.

На запитання “Які документи, корисні для Вашої роботи, могла б надавати Вам бібліотека?” 42% опитаних в своїх відповідях вказали тексти законів, рішень, ухвал, 32% - вважають за краще отримувати огляди матеріалів по темах, що цікавлять, 30% - коментарі до законів, 20% -

довідково-правові системи “Консультантплюс”, “Гарант”, Законодавство Росії”, “Кодекс”, підбірки текстів (витяги із статей і інших матеріалів по темі) – 20%. Потребують відомостей про місце знаходження інформації – 15%. Частка опитаних, які вважають, що необхідні матеріали можна отримати з інших джерел, склала 5%. Крім того респонденти підкреслювали необхідність отримання консультацій по проблемах, що їх цікавлять .

Разом з тим на сьогоднішній день проблема дефіциту інформаційно-правового забезпечення фахівців місцевого самоврядування повністю не вирішена. Про це свідчать відповіді учасників опитування. Зокрема, є незадоволений попит на офіційні і правові документи за такими темами, як “Виборчі право”, “Освіта”, “Екологія”, “Сільське господарство”, “Виборче право в зарубіжних країнах, “Сімейне право”. Спостерігається невчасне оновлення довідково-пошукових систем. Разом з цим, респонденти відзначили, що вони у край потребують інформації про досвід роботи своїх колег по організації виборів в органи місцевого самоврядування, розвитку економіки муніципальних утворень, впровадженню і залученню інвестиційних програм, проведенню реформ в різних сферах діяльності муніципальної освіти і ін. Виходячи з цього, бібліотекам слід скоректувати політику комплектування документів по даних напрямках, активніше надавати ресурси Інтернет, бази даних, що дозволять найповніше виконувати професійні запити муніципальних службовців.

Формування інформаційних ресурсів бібліотек пов'язане, передусім, з різким зростанням потреб місцевої адміністрації в об'єктивній, достовірній і своєчасній інформації про реальне положення справ в районі або місті. Місцева адміністрація забезпечує виконання указів Президента, ухвал уряду Російської Федерації і Чуваської Республіки, законодавства органів державної влади.

Виходячи з цього, муніципальна бібліотека формує фонди офіційних видань місцевої адміністрації, органів державної влади Російської Федерації, Чуваської Республіки, інших нормативних актів муніципальних утворень: розпоряджень, інструкцій, статутів, ухвал, рішень.

Проте, внаслідок недостатності бюджетного фінансування, в багатьох бібліотеках скоротилася підписка на періодичні видання, бібліотеки не мають можливості передплатити достатню кількість газет, що публікують законодавчі і директивні документи, відсутнє повноцінне комплектування юридичною, економічною, довідковою літературою, CD-дисками. Проблеми комплектування муніципальних бібліотек багато в чому визначили результати відповідей на запитання “Наскільки Вас влаштовує фонд бібліотеки?”. Частково задоволені станом бібліотечних фондів 63%, третя частина респондентів (32%) повною мірою задоволені наповненням бібліотечного фонду, 5% опитаних бібліотечний фонд абсолютно не влаштовував. Такий розподіл відповідей свідчить про наявність проблемної ситуації. З одного боку, висока потреба в інформації муніципальних службовців, з іншої – нездатність бібліотеки повністю реалізувати запити управлінської ланки, здійснювати якісне професійне обслуговування із-за

недостатнього фінансування, відсутності необхідної документної бази, сучасних технологій. На питання “Які потрібні Вам видання (книги, газети, журнали) відсутні в бібліотеці?” респонденти назвали більше 32 назв. Серед них журнали “Муніципальна влада”, газети “Вісті”, “Парламентська газета”, “Російська газета”, “Праця” і інші видання. У анкетах учасники опиту відзначили, що в бібліотеках повинні бути нормативно-правові акти місцевого самоврядування, періодичні видання російського і республіканського значення, науково-методична література, нові книги і журнали.

В ході дослідження належало з'ясувати ступінь задоволеності керівників і муніципальних службовців якістю інформаційного обслуговування. Тому на закінчення опитування респондентам було запропоновано відповісти на запитання: “Чи задоволені Ви якістю інформаційного обслуговування?”. Залишилися повністю задоволеними 73% опитаних, не зовсім задоволені – 26%, повністю не задоволені якістю інформаційного обслуговування – 1%.

Резюмуючи вищевикладене можна сказати, що цілеспрямована робота бібліотек Чувашії по сприянню, становленню і розвитку місцевого самоврядування стала одним з пріоритетних напрямів їх діяльності.

Бібліотеки поступово стають центрами, де зосереджена інформація по теорії і практиці місцевого самоврядування, здійснюється відкритий, повноцінний доступ до фонду офіційних документів місцевої влади.

У зв'язку з цим, і владні структури тепер схильні розглядати бібліотеку як інформаційний центр для всього місцевого співтовариства.

Библиотека и власть. Грани взаимодействия (по материалам социологического исследования) / Нац. б-ка Чувашской Респ.; Отд. науч.-исслед. и метод. работы. –Чебоксары, 2006.

<http://www.nlr.ru/nlr/div/nmo/zb/part/search.php?id=1149&r=2>

Реальна ли автономизация библиотек от органов власти ?

*Марина Терещенко, доцент
Государственной академии
культуры и искусств, г. Санкт-Петербург*

Бібліотека завжди безпосередньо підпорядковувалась місцевій владі. Навіть державними масовими бібліотеками міністерства культури ССРСР на місцях керували виконкоми Рад депутатів. Але відносини «бібліотека - місцева влада» не можна назвати достатньо успішними.

Історичний досвід публічних бібліотек показує, що фундамент, де вони розвивалися в організаційно-правовому і фінансовому відношеннях заклала система влади. Мета концепції взаємодії бібліотеки з органами місцевого самоврядування пов'язана з вирішенням ключового завдання: зберегти бібліотеку в якості демократичного соціокультурного інституту, що

виконує важливу інформаційну функцію по відношенню до населення. В такому випадку предметом взаємодії бібліотеки та органів місцевого самоврядування виступає життєзабезпечення закладів культури з урахуванням інтересів сторін: бібліотеки – у фінансовій, матеріальній та організаційній підтримці; органів місцевого самоврядування – в рекламній та інформаційній підтримці, що вимагає визначення правової, організаційної та економічної основ взаємодії.

Очевидно, що основою збереження бібліотечної мережі може бути тільки принцип: «не число, а якість». Утримання слабо розвинених відстаючих бібліотек економічно невиправдано, і перспектива – за технічно забезпеченими, поліфункціональними закладами – модельними бібліотеками, що надають найсучасніші послуги користувачам, в першу чергу - доступ до світових інформаційних ресурсів. Створення таких бібліотек можливе лише при активній участі регіональних органів управління культурою.

Взаємодія бібліотеки із владою не виключає такого компоненту, як самовизначення бібліотеки в місцевому соціумі. Публічна бібліотека може бути об'єднуючим, інформаційним, освітнім та культурним центром, що сприяє становленню громадянського суспільства.

Очевидно, що спільна зацікавленість органів місцевого самоврядування та закладів культури приведе до позитивних змін для обох сторін. Динамізм суспільного розвитку обумовлює складність створення досконалої концепції муніципальної бібліотеки. Але можна з впевненістю сказати, що незважаючи на існуючу недооцінку значення бібліотек з боку держави і суспільства в цілому, їх існування залишається необхідним для збереження і трансляції культурного спадку і духовності людства.

Бібліотека. – 2005. - № 9. - С. 9-10.

Бібліотека і влада: трансформація співпраці

Н. Коротун

Сьогодні функції та зміст діяльності публічних бібліотек України суттєво розширюються, і вони стають більш важливими для суспільства: зростає популярність цих закладів серед жителів регіонів, їхніми послугами й можливостями активніше користуються владні органи.

Коли в умовах соціально-економічних перетворень у 90-х роках різко скоротилося бюджетне фінансування, перед Херсонською ОУНБ ім. О. Гончара дуже гостро постала проблема виживання. Колектив бібліотеки бачив можливість виходу з цієї ситуації у тому, щоб довести владним органам і місцевій громаді свою необхідність. Тоді й з'явилася ідея створення відділу інформування органів влади. Його роботу було націлено на забезпечення довготермінової взаємодії владних структур і бібліотеки. Інформування адміністрації області і мерії міста здійснювалося шляхом аналітико-систематичної обробки документів з конкретних актуальних

проблем. Але через декілька років стало зрозуміло, що однією з обов'язкових ознак демократичного суспільства є відкритість інформації стосовно діяльності органів влади та їхній зворотний зв'язок з населенням через бібліотеку. Тому ОУНБ ім. О. Гончара взяла на себе функцію посередника поміж владою і жителями. Аналітичне дослідження, проведене у 2003 році міською громадською організацією "Розвиток", показало, що актуальними є два види зв'язку і взаємовпливу між органами місцевого самоврядування м. Херсона і громадськістю. Прямий зв'язок передбачає ефективне забезпечення інформаційно-комунікативної, організаційно-соціальної, просвітницької функцій, а зворотний - аналітичну, діалогово-творчу функції та народовладдя. Велику роль тут буде відігравати створення регіонального інформаційного порталу, через який бібліотека надаватиме кожному користувачеві інформацію про посадовців і діяльність облдержадміністрації, обласної ради, мерії міста, нормативно-правові документи. Наразі почалося формування бази даних "Херсонщина офіційна".

ОУНБ ім. О. Гончара має всі можливості для підтримання зворотного зв'язку "влада - громадськість", для чого розробляється спеціальна програма.

Розвиток інноваційних функцій бібліотеки забезпечує збільшення обсягу накопичуваної інформації про регіон, покращує доступ до неї, розвиває партнерські стосунки між місцевими постачальниками інформації і регіональними користувачами.

Здійснення проекту зі створення регіонального інформаційного порталу кардинально змінює роль бібліотеки в суспільстві. Ми стаємо своєрідним інформаційним шлюзом між владою і громадою, що дає можливість пришвидшити реалізацію ідеї електронного уряду.

Найбільш "вузькими місцями" у розвитку співробітництва органів влади і бібліотеки сьогодні є:

- 1) робота з місцевими депутатами різних рівнів. В їхніх приймальнях немає ні електронних баз даних, ні особистих звітів, ні інформації щодо діяльності влади, ні регіональних програм;
- 2) інформаційна підтримка некомерційних та громадських організацій;
- 3) розвиток медіарілейшнз - взаємного обміну інформацією між РЩ і ЗМІ.

Зараз бібліотека активно працює над тим, щоб вирішити ці проблеми. Продовжується розширення інфраструктури інформаційної взаємодії органів влади і громадськості. Конкретно це такі дії:

- 1) на базі бібліотеки створюються БД за напрямками соціального розвитку регіону та соціально значущої інформації;
- 2) розпочато роботу із залучення до інформаційної взаємодії сучасних телекомунікаційних засобів (інтернет, електронна пошта);
- 3) розвивається міське веб-кільце (в рамках віртуального інформаційного кластеру) між бібліотекою і всіма структурами державної влади та органами самоврядування.

За останні роки бібліотека стала більш помітною для місцевої влади і привабливою для користувача. А це означає, що ми успішно реалізуємо свій потенціал і робимо все можливе, щоб херсонці і жителі області не відчували дефіциту інформації.

Бібліотечна планета 2005. - № 2.- С. 30-31.

Необходимо взаимодействие

*Татьяна Толочко, главный библиотекарь
научно-методического отдела
научной библиотеки им. О. С Пушкина*

Становлення інституту місцевого самоврядування в Росії спричинило істотні зміни в бібліотечній галузі. Державні масові бібліотеки стали муніципальними. Саме вони тепер контролюють діяльність публічних бібліотек на своїй території. Публічним бібліотекам місцеве самоврядування принесло свої вимоги. Вони мали стати соціокультурними інститутами, що безпосередньо беруть участь в житті суспільства.

Головною метою діяльності публічної бібліотеки муніципального утворення стає забезпечення вільного доступу до інформаційних ресурсів: місцевих, регіональних, федеральних та міжнародних.

Публічна бібліотека набуває особливого значення як збирач, зберігач та розповсюджувач найбільш повного інформаційного ресурсу. Бібліотеки беруть участь у розвитку правової культури шляхом надання інформації в галузі федерального, регіонального і місцевого законодавств. За допомогою бібліотек органи місцевого самоврядування впливають на різноманітні сфери життя місцевих закладів та установ.

Публічна бібліотека забезпечує інформацією муніципальні програми і проекти соціально-економічного і культурного розвитку. Більшість ЦБС заявили про створення на своїй базі **служб муніципальної інформації**. Офіційно закріпили за собою роботу по збору та збереженню інформації з питань місцевого самоврядування ЦБС багатьох міст і районів Краснодарського краю. Все більш активно йде процес залучення в соціокультурне життя муніципальних установ сільськими бібліотеками. Вони все частіше стають місцем зустрічі з представниками влади і народними обранцями.

Діяльність більшості ЦБС соціально зорієнтована. Багато муніципальних бібліотек ведуть картотеки з найбільш популярних тем, таких як «Соціальний захист громадян», «Праця і освіта», «Закони в сфері землекористування», «Соціальний захист населення», «Все про пенсії».

У бібліотекарів Кубані є цікаві напрацювання по встановленню зв'язків з громадськістю. Вихід бібліотекарів в соціум став звичайним явищем. Двоє з бібліотечних працівників краю стали депутатами міської і районної ради.

Громадський статус дає можливість привернути увагу до проблем бібліотечної галузі і, як правило, представники влади надають бібліотекарям моральну та матеріальну допомогу.

Разом з тим не можна не зазначити, що у взаємодії з органами місцевого самоврядування існують і проблеми. Далеко не всі бібліотеки встигли зайняти своє місце в єдиній інформаційній структурі регіону. Не завжди органи місцевого самоврядування вбачають у бібліотеці помічника по просуванню своєї політики. Не всі муніципальні службовці готові погодитися з «повною прозорістю своєї діяльності».

Неефективність роботи муніципальних бібліотек з інформаційної підтримки органів місцевого самоврядування часто пояснюється і відсутністю чітких рекомендацій російських методичних центрів. Повноправним суб'єктом муніципального утворення можна стати лише в тому випадку, коли доводиш своє відношення до соціокультурних процесів, демонструєш постійний контакт зі структурами муніципальних утворень і громадськими організаціями. Тільки тоді публічна бібліотека буде включена до «блоку муніципального утворення» як його невід'ємна складова.

Библиотека. – 2005. – № 5. – С. 13 – 15.

Без чего невозможно гражданское общество

*Ольга Орлова, зам. директора
по информатизации
Государственной научной библиотеки
им. М. Горького (Пермь)*

Вже давно пройшли часи, коли політикою цікавилася практично все населення країни. Сьогодні ні для кого не секрет що виборча активність громадян значно знизилася. Тому на сьогоднішній день в муніципалітетах важлива роль відводиться системі освіти і бібліотекам, де відкриті центри правової інформації. Для бібліотек дуже важливим стає цілеспрямований збір інформації та надання її в зручній формі для користувачів. В бібліотеках зібрана значна кількість інформації з правової тематики, відвідувачі можуть отримати відомості про політичні процеси, партії, виборчі технології та ін.

Справжньою подією для нас став семінар «Роль правової інформації та її організаційно-технічної бази в розвитку правової та політичної культури громадян Росії». Завдяки цьому семінару в багатьох районах були укладені угоди про співпрацю, розроблені плани та програми громадської роботи з питань підвищення правової культури виборців і проведення спільних акцій та заходів.

У бібліотеках міста було запроваджено ряд заходів з правової тематики, розроблено програму, до якої включили конкурс малюнків дітей «Я обираю», вікторину «Я - виборець», проведення ділової гри «Вибори голови міста», а також курс лекцій з виборчого права.

В бібліотеках міст, районів та сіл області оформлені постійнодіючі інформаційні стенди виборця, а в періоди передвиборчих кампаній працюють виставки, створююся тематичні прес-досьє, присвячені виборам.

Важливою формою пропаганди виборчого права стали друковані видання малих форм, що випускають бібліотеки. Серед них особливою популярністю користуються інформаційні списки літератури «Молодь та вибори», «Вибори. Реформи. Влада», «Право обирати», «Вибори: за і проти».

Основною аудиторією, на яку спрямована більша частина заходів, організованих в муніципальних бібліотеках, була і залишається молодь. Враховуючи це у багатьох бібліотеках розроблено цикл лекцій для шкіл та середніх спеціальних учбових закладів. В місцевих бібліотеках для молодих виборців розробляються інтелектуально-пізнавальні ігри та програми. Комплексний підхід в роботі з молодими виборцями запропонувала Красновишерська ЦБС, що працює за власним проектом «Молодим свободу вибору». Під час передвиборчих кампаній бібліотеки проводять дні інформації, використовують виїзні читальні зали, залучають ЗМІ.

Місцева влада зацікавлена в допомозі кваліфікованих бібліотечних працівників, а заклади культури в результаті такої співпраці отримують необхідну підтримку.

Бібліотека. – 2005. – № 9. – С. 35-36.

РЕСУРСИ ІНТЕРНЕТ

Как оформить информационное сотрудничество библиотеки с органами местной власти и организациями

Деяким бібліотекам вдається отримати серйозну підтримку від органів місцевої влади. В результаті приймаються рішення міської Думи, міської Ради депутатів, розпорядження міського голови, районної адміністрації, ухвали краевого уряду, укладаються угоди про співпрацю або договори на інформаційне забезпечення співробітників адміністрації, проводяться наради, семінари, круглі столи, де беруть участь обидві зацікавлені сторони. Інші бібліотеки вважають за потрібне (або поки єдино можливе) мати відповідний наказ управління культури або рішення ради при директорові, методичної ради, ради трудового колективу.

Формулювання таких документів (крім тієї, що вказана у Листі з адміністрації Президента РФ) теж досить різноманітні. Вони присвячуються проблемам організації інформування населення з питань місцевого самоврядування, забезпечення прав населення на інформаційно-бібліотечне обслуговування, забезпечення гласності і «прозорості» в діях органів місцевого самоврядування, підвищення рівня інформованості жителів,

порядку інформування і розвитку правової культури населення, створення системи інформування населення або публічної інформаційної бази місцевого самоврядування на основі ЦБС. Часто рішення стосуються створення на базі бібліотеки якогось спеціалізованого структурного підрозділу - Центру муніципальної інформації, Інформаційного центру, кабінету інформації, Муніципального центру інформування і освіти з питань організації місцевого самоврядування, Центру інформаційного забезпечення населення та органів місцевого самоврядування.

ЦБС Андроповського району Ставропольського краю

Постанова Голови районної державної адміністрації

“ Про організацію в бібліотеках Андроповської централізованої бібліотечної системи збору, зберігання і надання в користування інформації з питань місцевого самоврядування”

На виконання Указу Президента Російської Федерації "Про основні напрями реформи місцевого самоврядування в Російській Федерації" від 11 червня 1997 року N 5866, федеральних законів Російської федерації "Про бібліотечну справу" від 29.11.94 р. N 78-ФЗ і "Про обов'язковий екземпляр документів" від 29.11.94 р. N 77-ФЗ, закону Ставропольського краю "Про інформаційне забезпечення органів державної влади Ставропольського краю" від 27.09.96 р. N 35-КЗ, а також відповідно до федеральної Програми державної підтримки місцевого самоврядування

постановляю:

1. На базі центральної районної бібліотеки Андроповської централізованої бібліотечної системи організувати збір, зберігання і надання у використання наступних документів і матеріалів з питань місцевого самоврядування, організації життєдіяльності місцевого співтовариства:

- законодавчі та інші нормативні акти Ставропольського краю, що встановлюють правовий статус державних органів, підприємств, організацій та установ, громадських об'єднань і стосуються прав, свобод та обов'язків громадян, визначають порядок їх реалізації;
- документи, що містять узагальнену або статистичну інформацію про стан екології, охорони здоров'я, санітарії, демографії, освіти, культури, сільського господарства, а також про стан злочинності;
- документи, що містять інформацію: про надзвичайні події і катастрофи, що загрожують безпеці і здоров'ю громадян, і їх наслідки, а також про стихійні лиха, їх офіційні прогнози і наслідки, про привілеї, компенсації і пільги, що надаються державою громадянам, посадовим особам, підприємствам, установам, організаціям, про факти порушення свобод людини і громадянина, про факти порушення законності органами державної влади і їх посадовими особами, документи про використання бюджетних коштів і інших державних ресурсів, про

стан економіки та ін., за винятком відомостей, віднесених до державної таємниці.

2. Усім державним органам, органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам, організаціям, незалежно від форм власності і відомчої приналежності, громадянам, що здійснюють свою діяльність на території Андроповського району, надавати документовану інформацію в центральну районну бібліотеку.

3. Центральній районній бібліотеці здійснювати інформаційне забезпечення державних органів і органів місцевого самоврядування району на безоплатній основі шляхом виконання запитів цих органів.

Ознайомлення користувачів бібліотек Андроповської централізованої бібліотечної системи з текстами законодавчих і інших нормативно-правових актів Ставропольського краю і Андроповського району, що містяться у фонді, здійснюється безкоштовно. Оплаті підлягають послуги з копіювання і розмноження текстів нормативних актів.

4. Фінансовому відділу районної державної адміністрації вжити заходи по виділенню коштів на комплектування бібліотечних фондів і забезпеченню їх збереження.

5. Контроль за виконанням постанови покласти на першого заступника голови районної державної адміністрації.

6. Ця постанова вступає в дію з дня її підписання.

ЦБС м. Нерюнгри

Програма співпраці органів місцевого самоврядування з бібліотеками

1. Призначення і мета:

Програма розроблена з метою інформаційного і бібліотечного обслуговування органів місцевого самоврядування і населення регіону.

Програма передбачає:

1.1. Створення на базі однієї бібліотеки міста, бібліотек-філій селищ повноцінного інформаційного центру місцевого самоврядування.

1.2. Організацію, зберігання і надання користувачам документів і матеріалів з питань місцевого самоврядування.

1.3. Організацію баз даних і доступу до носіїв інформації.

1.4. Підвищення ефективності інформаційного обслуговування користувачів за рахунок координації діяльності з адміністрацією м. Нерюнгри, адміністраціями селищ, організаціями і установами, що надають документи.

2. Основні завдання:

2.1. Взаємовигідна співпраця бібліотек ЦБС з адміністраціями міста і селищ.

2.2. Модернізація бібліотек ЦБС. Впровадження нових технологій на базі комп'ютеризації і використання технічних засобів;

2.3. Надання населенню інформації про місцеві бюджети і податки, муніципальну власність, приватизацію, відомостей про соціально-економічну, культурну, освітню сфери, що стосуються прав і свобод людини, що охоплюють всі аспекти життєдіяльності міста.

2.4. Вивчення потреб населення в інформації з питань місцевого самоврядування.

2.5. Приведення бібліотечних послуг у відповідність з потребами користувачів (розширення асортименту послуг, їх удосконалення, розвиток бібліотечного сервісу, рекламна діяльність).

2.6. Підвищення професійної кваліфікації бібліотечних працівників, освоєння технічних засобів.

3. Організація діяльності Нерюнгрінської ЦБС:

3.1. Формування фонду документів з питань місцевого самоврядування.

3.1.1. Вивчення якісного складу і інформаційної цінності єдиного фонду ЦБС.

3.1.2. Визначення лакун у фонді ЦБС, докомплектування бракуючих видань на основі вивчення видавничої продукції.

3.1.3. Включення до фонду ЦБС опублікованих і інших документів органів місцевого самоврядування (розпоряджень, ухвал, рішень і т.д.).

3.1.4. Отримання безкоштовного екземпляру офіційних матеріалів, місцевих періодичних видань і інших друкованих документів, що виходять на території міста.

3.1.5. Формування фонду нетрадиційних носіїв інформації (аудіо-, кіно-, фото- та інших матеріалів).

3.2. Створення електронної регіональної бази бібліографічних даних Нерюнгрінської ЦБС.

3.2.1. Створення регіональної бази даних, що містить найповнішу інформацію про документи, що мають відношення до регіону (про регіон та що вийшли на території регіону).

3.2.2. Створення електронних баз даних з питань місцевого самоврядування.

3.2.3. Створення електронних баз даних відповідно запитів користувачів:

* Освіта

* Право і бізнес

* Соціальний захист населення

3.3. Інформаційне обслуговування органів місцевого самоврядування.

3.3.1. Оперативне і якісне виконання запитів користувачів.

3.3.2. Пошук, узагальнення і видача повнотекстової фактографічної інформації з використанням технічних засобів.

3.3.3. Забезпечення органів місцевого самоврядування нормативно-законодавчими джерелами інформації, списками літератури, оглядами і т.д.

3.3.4. Інформаційне забезпечення міських програм з питань місцевого самоврядування.

4. Сприяння місцевих адміністрацій інформаційно-бібліографічному обслуговуванню жителів:

4.1. Ухвалення розпорядження адміністрації м. Нерюнгри "Про організацію в Централізованій бібліотечній системі збору, зберігання і надання в користування інформації з питань місцевого самоврядування".

4.2. Фінансування бібліотек ЦБС згідно прийнятого бюджету, виділення додаткового фінансування на комплектування фондів літературою і періодичними виданнями.

4.3. Оснащення бібліотек розмножувальною технікою і комп'ютерами для створення локальної комп'ютерної мережі.

ЦБС Выборгського району Ленінградської області

Угода між районною ЦБС і адміністрацією Выборгського району про створення на базі Центральної районної бібліотеки Інформаційного центру

Ця угода укладена між Адміністрацією Выборгського району в особі _____ і районною централізованою бібліотечною системою в особі директора _____, що діє на підставі Статуту, про наступне:

I. Предмет договору

1. Адміністрація доручає, а Выборгська районна ЦБС бере на себе зобов'язання по створенню на базі Центральної районної бібліотеки інформаційного центру економіко-правових знань з метою здійснення додаткового інформаційного і бібліографічного обслуговування органів влади і управління міста і району, підприємств і організацій, комерційних структур і всіх зацікавлених осіб.

2. У своїй роботі Выборгська ЦРБ - інформаційний центр керується законодавством Російської Федерації, постановами і розпорядженнями Голови Адміністрації і є загальнодоступним центром економіко-правової і соціальної інформації.

3. Выборгська ЦРБ - інформаційний центр є сполучною ланкою в процесі доведення нормативної, комерційної, соціальної інформації від органів влади і управління до підприємств, організацій і приватних осіб.

II. Обов'язки Выборгської ЦРБ

Відповідно до угоди Выборгська ЦРБ - інформаційний центр виконує наступні роботи:

* здійснює оперативне і максимально повне комплектування документів законодавчо-правового і нормативного характеру РФ і Адміністрації регіону;

* створює розширені бази даних з питань економіки, політики, права на традиційних і електронних носіях інформації;

* створює різні довідкові фактографічні картотеки з віддзеркаленням соціального, економічного, торгового і інших напрямів розвитку району;

* складає інформаційно-аналітичні огляди, періодичні інформаційні списки, пакети документів опублікованих матеріалів по заданих темах;

* здійснює зберігання, пошук і надання інформації споживачам на договірній основі;

* бере на себе підготовку і видання довідників, аналітичних оглядів, рекламних проспектів і участь в подальшій їх реалізації.

III. Обов'язки адміністрації

Адміністрація Виборгського району бере на себе наступні зобов'язання:

* забезпечити ухвалення розпорядження, що гарантує надходження в ЦРБ безкоштовного екземпляру періодичних видань, що виходять в районі, а також всіх суспільно-значущих рішень Адміністрації;

* сприяти формуванню пакету замовлень від відділів Адміністрації на інформаційно-бібліографічне обслуговування, розширення кола споживачів інформації;

* сприяти технічному оснащенню, зміцненню матеріально-технічної бази ЦРБ.

IV. Терміни угоди

V. Додаткові умови угоди

VI. Адреси сторін

ЦБС м. Междуреченська Кемеровської обл.

Угода між ЦБС і міською адміністрацією на інформаційно-довідкове обслуговування співробітників міської адміністрації

Централізована бібліотечна система, що надалі іменується "Виконавець", в особі директора _____, який діє на підставі Положення, з одного боку, і адміністрація міста Междуреченська, що іменується надалі "Замовник", в особі міського голови _____, що діє на підставі Статуту Междуреченська і прилеглої до нього території, з іншого боку, уклали цю угоду про нижченаведене:

1. Предмет угоди

Замовник доручає, а Виконавець бере на себе виконання інформаційного, консультаційно-довідкового обслуговування з питань організації місцевого самоврядування, державного будівництва, підприємництва, економіки, права, соціології.

2. Обов'язки Виконавця

2.1. Виконавець бере на себе забезпечення Замовника наступними видами інформаційного обслуговування:

а) підготовка бібліографічного списку по заданій темі;

б) підготовка і надання тематичної підбірки літератури з подальшим ксерокопіюванням необхідних документів;

в) складання дайджест-бюлетенів, що включають короткий зміст статей, що вийшли з друку;

г) регулярне інформування про всі нові надходження;
д) проводить обробку інформації і пошук варіантів інформації, що цікавить Замовника, за всім обсягом банку даних протягом 3-х днів у двох примірниках;

е) забезпечує в тижневий термін інформацією, що цікавить Замовника, або повідомляє про відсутність такої, регулярно протягом терміну дії договору письмово оповіщає замовника про наявність інформації, що цікавить його, згідно розділу 1.

3. Обов'язки Замовника

3.1. Своєчасно забезпечувати Виконавця необхідними для виконання угоди документами і інформацією.

3.2. Надавати Виконавцеві зведення про використання отриманої інформації через контрольну картку абонента.

3.3. Не передавати без дозволу Виконавця отриману інформацію іншим користувачам.

4. Термін дії договору, підстави для його припинення

5. Юридичні адреси сторін

ЦБС м. Кисловодська Ставропольського краю

Угода між ЦБС і організацією (підприємством) на тематичне, довідково-консультаційне бібліотечно-інформаційне обслуговування

Централізована бібліотечна система, що іменується надалі "Виконавець", в особі директора _____, що діє на підставі ст. 7 і ст. 13 Федерального закону "Про бібліотечну справу" 1994 р., Статуту Кисловодської муніципальної ЦБС, з одного боку, і _____, іменованій надалі "Замовник", в особі _____, що діє на підставі _____, з іншого боку, уклали цю угоду про нижченаведене:

I. Предмет угоди

1.1. Предметом угоди є тематичне, довідково-консультаційне бібліотечно-інформаційне обслуговування, що передбачає надання протягом _____ року тематичної і довідково-консультаційної інформації:

* про нові надходження документів до фондів ЦБС за профілем підприємства;

* у формі огляду і бесід на теми, визначені "Замовником";

* експрес-інформації по телефону у формі "запит-відповідь".

Об'єм профільного обслуговування зафіксований в Додатку N I.

2. Виконавець зобов'язується

2.1. Відповідно до узгоджених і зафіксованих в Додатку до угоди термінами реалізації окремих видів обслуговування регулярно, якісно і в

повному об'ємі здійснювати профільне бібліотечно-інформаційне обслуговування Замовника.

2.2. Надавати необхідні оперативні консультації фахівців бібліотечно-інформаційного профілю в рамках зазначеної в угоді проблематики.

2.3. Систематично вести облік виконаних за даною угодою послуг і бібліотечно-інформаційної продукції, що передається Замовникові.

3. Замовник зобов'язується

3.1. Дбайливо ставитися до отриманих в тимчасове користування документів Виконавця. У разі їх псування/втрати повернути аналогічний (рівноцінний) примірник.

3.2. Без згоди Виконавця не передавати третім особам отримані за угодою документи.

3.3. Своєчасно перераховувати на розрахунковий рахунок Виконавця необхідні платежі.

3.4. Вести власний облік отриманих за угодою від Виконавця інформаційних матеріалів.

4. Вартість робіт і порядок розрахунків

4.1. Вартість зазначених в спеціальному Додатку до угоди послуг визначається раз на рік.

4.2. Замовник не пізніше _____ перераховує на розрахунковий рахунок Виконавця як передоплату _____ договірну суму. Без зазначених авансових платежів умови договору Виконавцем не реалізуються.

5. Термін дії угоди

6. Інші умови

7. Юридичні адреси і реквізити сторін

До цієї угоди додаються:

1. Розрахунок кошторисної вартості інформаційних послуг з урахуванням матеріальних витрат.

2. Розцінки на інформаційні послуги, що надаються Кисловодськом ЦБС.

<http://emsu.ru/ms/monf/LIBRARY/mun10/7.htm>

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ, ВКЛЮЧЕНИХ ДО ДАЙДЖЕСТУ

1. Библиотеки и местное самоуправление. Организация и формы обслуживания специалистов // <http://www.nlr.ru/nlr/div/nmo/zb/part/search.php?id=1149&r=2>
2. Воробьева, Н. Е. Вместе или порознь? : библиотека, власть, бизнес, общественность и СМИ / Наталия Воробьева // Библиотечное дьло. - 2007. - № 16. - С. 35-39.
3. Зайцева, Т. Все вправе знать о праве / Татьяна Зайцева // Библиотека. - 2008. - № 9. - С. 19-20.
4. Как оформить информационное сотрудничество библиотеки с органами местной власти и организациями // <http://emsu.ru/ms/monf/LIBRARY/mun10/7.htm>
5. Коротун, Н. Библиотека і влада: трансформація співпраці // Бібліотечна планета. - 2005. - № 2. - С. 30-31.
6. Кырнышева, Е. С властью - за одним "электронным столом" / Елена Кырнышева // Библиотека. - 2007. - № 9. - С. 6-7.
7. Орлова, О. Без чего невозможно гражданское общество // Библиотека. - 2005. - № 9.- С.13-15.
8. Серова, О. Інформаційне обслуговування органів державної влади та управління у Російській державній бібліотеці : історія, сучасний стан, перспективи / О. Серова // Бібліотечна планета. - 2006. - № 3. - С. 7-10.
9. Тищенко, М. Реальна ли автономизация библиотек от органов власти? // Библиотека. - 2005. - № 9.- С. 9-10.
10. Толочко, Т. Необходимо взаимодействие // Библиотека. - 2005. - № 7. - С. 11-12.
11. Хомко, С. Отстаивать гражданскую позицию / Светлана Хомко // Библиотека. - 2008. - № 3. - С. 12-14.

Бібліотека, влада, громада: шляхи взаємодії : дайджест / Головне управління культури та мистецтв КМДА, Публічна бібліотека імені Лесі Українки . – К., 2009. – 27 с. – 16 прим.

